

سهم تو در این پیروزی چیست؟

علیرضا وکیلی؛ در فرهنگ انتظار و مکتب اهل بیت^(ع)، نصرت الهی یک هدیه رایگان برای تماشاگران نیست، بلکه پاداشی است برای کسانی که آستین همت را بالا زده و در میانه میدان، حاضر شده‌اند. نگاه توحیدی به ما می‌آموزد که سنت خداوند بر این است که برکت را به حرکت گره بزند. در نبردهای امروز، چه در سنگر نظامی، چه در جهاد اقتصادی و چه در کارزار پیچیده رسانه‌ای، نشستن و منتظر معجزه ماندن، با منطق و حی سازگار نیست. پیروزی نهایی متعلق به جامعه‌ای است که تک‌تک اعضای آن، خود را دربرابر حق، مسئول بدانند و پیش از هر مطالبه، از خود بپرسند که برای یاری جبهه حق چه قدمی برداشته‌اند.

قرآن کریم در سوره مبارک محمد، شرط اصلی دریافت پشتیبانی ویژه پروردگار را چنین بیان می‌فرماید: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَتَّخِذُوا اللَّهَ تَعَالَىٰ دِينًا فَيُنَزِّلْ عَلَيْكُم مِّنَ السَّمَاءِ مَاءً يَwashقِي السَّيْرَ فَيُجَنِّبَكُمُ الضَّلَالَةَ وَيُخَوِّذَكُم مِّنَ الْمَوَاقِدِ وَيُغْفِر لَكُم ذُنُوبَكُمْ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ». تا زمانی که ما برای تغییر وضعیت و مقابله با باطل قدمی برنداریم، جریان نصرت الهی فعال نخواهد شد. اما به محض اینکه لرزش‌های تردید را کنار بگذاریم و برای جبهه حق هزینه‌ای بپردازیم، خداوند نه تنها ناتوانی‌های ما را جبران می‌کند، بلکه با استوار کردن گام‌ها، ثباتی به ملت می‌بخشد که هیچ طوفانی توان تکان دادن آن را نداشته باشد.

درواقع، ثبات قدم در دشواری‌های امروز، نتیجه مستقیم پای‌کار بودن ماست. اگر در فضای رسانه‌ای از حقیقت دفاع می‌کنیم یا در معیشت، هوای هم‌وطن خود را داریم، درحال یاری دین خدا هستیم. این حضور فعال، بن‌بست‌ها را می‌شکند و محاسبات دشمن را که برپایه دلسردی مردم بنا شده است، ویران می‌کند. نصرت خدا زمانی می‌رسد که ما از دایره حرف خارج شویم و به دایره عمل درآییم. در اشعار بزرگان ما تبیین این حقیقت که همت انسان زمینه‌ساز فیض الهی است، این‌گونه به تصویر کشیده شده است: «تو پای به راه در نه و هیچ میرس / خود راه بگویی‌ت که چون باید رفت.»

بیاییم باتکیه بر این وعده صادق، سهم خود را در پیشرفت و دفاع از کشور به‌درستی ایفا کنیم. نصرت الهی دردسترس است، به شرط آنکه اراده ما بر آسایش طلبی غلبه کند. خداوند با کسی تعارف ندارد، هر ملتی که برای حق برخیزد، دست قدرت خدا را پشت سر خود حس خواهد کرد. پیروزی بزرگ، سهم کسانی است که پیش از رسیدن سپیده، چراغی در دست گرفته و به سمت قله حرکت کرده‌اند. گام‌های ما با ایمان و عمل، استوار می‌شود و این همان رمزی است که دشمن از درکش عاجز است.

پاسداشت گنج هزارساله؛ از کلینی تا خراسان

یکی از ثروت‌های شیعه، میراث مکتوب ماست؛ کتاب‌های ارزشمندی که معلوم نیست چقدر با آن‌ها آشنا هستیم. به بهانه ۱۹ اردیبهشت، زادروز شیخ کلینی که به نام «روز اسناد ملی و میراث مکتوب» نام‌گذاری شده است، می‌خواهیم به معرفی این ظرفیت بزرگ بپردازیم. اسناد و تراش به‌عنوان مهم‌ترین منبع علمی و فرهنگی یک کشور، نقشی بی‌بدیل در توسعه علمی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی کشورها دارند. شناسایی، حفظ و بهره‌برداری از اسناد و تراش، می‌تواند هر کشوری را به شناخت ارزش‌ها، تاریخ و پیشرفت پایدار نزدیک‌تر سازد.

حوزه علمیه کهن خراسان به برکت مضجع منور علی بن موسی الرضا^(ع)، با قدمتی چندصدساله همواره بستر پرورش عالمان برجسته و منشآت‌تحوالت بزرگ دینی، اجتماعی و سیاسی بوده است و امروز با هزاران استاد و طلبه، یکی از اقطاب حوزه‌های علمیه جهان تشیع به‌شمار می‌رود. بدون شک حفظ مادی و معنوی این میراث کهن و ارزشمند و معرفی جایگاه تمدنی آن به عموم حوزویان و اتحاد جامعه اسلامی، بسیار ضروری است.

تراش حوزه علمیه خراسان به مثابه دستاورد علمی و فرهنگی متفکران و اندیشمندان حوزه‌های علمیه در طول هزار سال به‌عنوان گنجینه‌ای بی‌بدیل، نقش مهمی در شکل‌گیری و استمرار تمدن اسلامی داشته است، از این‌رو حفظ و انتقال صحیح آن به نسل‌های بعدی، وظیفه‌ای تاریخی برعهده حوزه‌های علمیه است.

دفتر اسناد و تراش حوزه علمیه خراسان تلاش می‌کند با حرکت در مسیر تحقق اهداف ذیل، گامی مهم در مسیر این وظیفه تاریخی بردارد:

- تبیین و معرفی سیر و خط اصیل و اصلی حوزه؛
- تبیین سهم علما در فرهنگ و تمدن توحیدی؛
- افزایش و بهبود میزان دانش و انگیزش و کنش حوزویان و دانشجویان؛
- انجام مشاوره، هدایت و ارائه خدمات آموزشی و پژوهشی به علاقه‌مندان در حوزه اسناد و تراش؛
- پردازش و عرضه افتخارات و دستاورد‌های مشاهیر و مفاخر؛
- ارتقای آگاهی جامعه با کتاب‌به میراث علمی حوزه در سطح ملی و فراملی؛
- تقویت پیوستگی میان نسل جوان با مفاخر حوزه؛
- تقویت روحیه اعتماد به نفس و خودباوری در میان طلاب جوان؛
- ایجاد فرصت برای پژوهشگران به‌منظور توصیف و تحلیل آثار بزرگان؛
- ارتقای سطح دانش عمومی نسبت به تاریخ حوزه و فرایند رشد و تکامل آن؛
- حفاظت و صیانت از بدل سازی و تحریف علما و خط جهاد و مقاومت.

۱۹ اردیبهشت، زادروز شیخ کلینی، به‌عنوان «روز اسناد ملی و میراث مکتوب» در تقویم نام‌گذاری شده است. ابو جعفر محمد بن یعقوب کلینی رازی، معروف به تقه الاسلام کلینی (۲۵۸-۳۲۹ ق.)، از بزرگ‌ترین و مشهورترین حدیث‌نویسان و فقهای مذهب شیعه دوازده امامی بود. وی نویسنده کتاب کافی، اولین کتاب از کتب اربعه مذهب شیعه و مهم‌ترین کتاب حدیثی و عقیدتی شیعه است.

تو هم مثل این پیرمرد قفل ساز شو تا من به سراغ تو بیایم

حواس حضرت به ما هست!

علامه حلی و تازیانه‌ای که دستانمان را به هم گره زد

شب جمعه‌ای، علامه حلی سوار بر الاغ، راهی حرم امام حسین^(ع) بود. شخصی عرب در کنارش پیاده، راه می‌رفت. شروع کردند به صحبت. علامه متوجه شد این مرد، دانایی کم‌نظیر است. سوالات مشککش را از او پرسید و آن شخص همه را جواب داد تا اینکه علامه مطلبی را زد کرد. آن مرد گفت: «چرا، شیخ طبرسی در کتاب تهذیب، صفحه فلان، سطر فلان، این حدیث را آورده است.» علامه حیرت کرد. ناگهان عصا از دستش افتاد. آن مرد خم شد، عصا را برداشت و در دست علامه گذاشت و فرمود: «چگونه می‌گویی امام را نمی‌توان دید، درحالی‌که دست او در میان دست توست؟» علامه خود را از الاغ به پایین انداخت که پای ایشان را ببوسد. اما وقتی به هوش آمد، کسی را ندید. به خانه برگشت، کتاب تهذیب را باز کرد. همان حدیث را در همان صفحه و سطر که حضرت فرموده بود، پیدا کرد. امام آن قدر به ما نزدیک است که گاهی دستانمان را می‌گیرد، بدون آنکه بدانیم.

شبی که یک کتاب قطور تمام شد

یکی از علمای اهل سنت، کتابی علیه مذهب شیعه نوشته بود. علامه حلی می‌خواست آن کتاب را ببیند تا پاسخ گوید، اما استاد حاضر نبود کتاب را قرض دهد. مگر به شرطی که بیشتر از یک شب، پیش او نماند. علامه قبول کرد. کتاب را گرفت و به خانه برد. نوشتن تمام کتاب، دست‌کم یک سال وقت می‌برد. نصف شب از شدت خستگی، خوابش برد. ناگهان مردی شیهه مردم حجاز وارد اتاق شد. نشست و گفت: «ای شیخ! تو سطرها را خط بکش، من می‌نویسم.» علامه خط می‌کشید و او می‌نوشت؛ آن قدر سریع که مسطر(کسی که بر کاغذ سفید خط می‌کشد) به دستش نمی‌رسید. تا صدای اذان صبح بلند شد، کل کتاب نوشته شده بود. علامه بیدار شد و با جشمان خود دید آنچه باید یک سال طول می‌کشید. در یک شب به دست پرپرکت امام زمان^(عج) آماده شده است. پس اگر کسی در راه حق قدم بردارد، امام دستش را می‌گیرد و کارهای محال را ممکن می‌کند.

اینجا شیعه خانه ماست

پس از فشارهایی که در جنگ جهانی اول اوضاع کشورهای را بسیار متشنج کرده بود و دشمنان برای تصاحب ایران هجوم آورده بودند، مرحوم میرزای نائینی، از علمای بزرگ شیعه، شکایات زیادی را نزد امام زمان^(عج) مطرح کردند. آقای نائینی می‌گوید: خیلی نالیدم و به امام زمان^(ع) شکایت کردم. یک روز برایم مکاشفه‌ای می‌دادند و من از انبیا و ائمه^(ع) یاد می‌کردم که استفاده‌اند و به من با انگشت اشاره کردند که دیوار بسیار بلندی را که کج شده بود، ببینم. بعد دیدم انگشت حضرت به طرف دیوار است و فرمودند: این دیوار، ایران است. کج می‌شود اما با انگشتان نگهش داشته‌ایم و نمی‌گذاریم خراب شود. «اینجا شیعه خانه ماست.» کج می‌شود، اما نمی‌گذاریم خراب شود.

شناخت امام زمان (عج) از منظر زیارت آل یاسین

بر تو هنگامی که برمی‌خیزی و هنگامی که می‌نشینی، در نهایت آخرین قسمت، سلامی جامع و کلی است که در عبارت «السَّلامُ عَلَیکَ یَچوامع السَّلام» سلام بر تو با تمام سلام‌ها، تجلی می‌یابد و نشان دهنده احاطه سلام بر تمام ابعاد وجودی آن حضرت است. **یادگار الهی و امانت زمین** در میان سلام‌های پرمحتوای زیارت آل یاسین، عبارت «السَّلامُ عَلَیکَ یا بَقِیَّةَ اللَّهِ فی آرضه» سلام بر تو ای به جامانده خدا در زمینش! «جایگاهی خاص دارد. این لقب، امام زمان^(عج) را به‌عنوان یادگار الهی معرفی می‌کند؛ کسی که ادامه‌دهنده رسالت انبیا و اوصیا، حافظ دین و هدایتگر بشریت است. حضرت حجت^(عج) امانت‌الهی در زمین هستند که خداوند متعال پس از انبیا و ائمه^(ع)، ایشان را برای هدایت و نجات آخرین امت به ودیعه گذاشته است. این لقب تلویحا به غیبت و تنهایی حضرت نیز اشاره می‌کند اما درعین حال، امیدبخش است که حتی در دوران غیبت، حجت خدا در میان ماحضور دارد و هدایتگر انسان‌هاست. **وعده‌های الهی در زیارت** لقب‌های «السَّلامُ عَلَیکَ یا مِیثاقُ اللَّهِ الَّذِی اَخذَهُ وَ وُعدَهُ» سلام بر تو ای پیمان خدا که آن را برگرفت و استوارش کرد» و «السَّلامُ عَلَیکَ یا وُعدَ اللَّهِ الَّذِی ضَمِنَهُ» سلام بر تو ای وعده خدا که آن را ضمانت کرد»؛ جایگاه امام زمان^(عج) را در نظام حقوقی و اراده الهی روشن می‌سازد.

سلام و درود بر آستان معشوق «زیارت آل یاسین» از دو قسمت تشکیل شده است: بخش نخست، مجموعه‌ای از سلام‌ها و درودهای پرمحتواس‌ت که با عبارت «سلام علی آل‌یاس» آغاز می‌شود و در مجموع ۲۲ سلام را دربر می‌گیرد. بخش دوم، دعاست که با جمله «اللَّهُمَّ اِنِّی اَسْأَلُکَ» شروع می‌شود. این سلام‌ها و درودها، هریک بار معنایی عمیقی را حمل می‌کنند و در پی تبیین جنبه‌های مختلف وجودی امام زمان^(عج) هستند. این ساختار دوگانه، ابتدا با ابراز ارادت و شناختی که از طریق سلام‌ها صورت می‌گیرد، زمینه را برای دعا و درخواست‌های بعدی فراهم می‌آورد و در نهایت، به ارتباطی جامع و کامل با آن حضرت، منجر می‌شود.

محورهای سلام در زیارت سلام‌های موجود در زیارت آل یاسین، حول چهار محور اصلی شکل گرفته‌اند. دسته‌ای از این سلام‌ها به ذکر صفات کمالی امام زمان^(عج) اختصاص دارند؛ مانند «السَّلامُ عَلَیکَ یا داعی الله و زبَّانی آیاته»؛ سلام بر تو ای دعوت‌کننده به سوی خدا و تربیت‌کننده آیات او؛ دسته‌ای دیگر، درود بر آن حضرت را در قالب زمان‌های متفاوت، بیان می‌کنند؛ مانند «السَّلامُ عَلَیکَ حَین تُصَبِّح و تُسَمِی»؛ سلام بر تو هنگامی که صبح و شام می‌کنی! «گروهی نیز به حالات گوناگون حضرت اشاره می‌کنند؛ مانند «السَّلامُ عَلَیکَ حَین تقوم» و «السَّلامُ عَلَیکَ حَین تقعد»؛ سلام

حائیه سالم یکی از منابع غنی شیعه در باب دریافت معارف، «ادعیه و زیارات» است که شبیه آن را در هیچ یک از ادیان و مذاهب نداریم و یکی از زیارت‌های زیبا و دلنشین، زیارت آل یاسین متعلق به امام زمان^(عج) است؛ زبانی که از زبان خود حضرت، نقل شده است و راهنمایی بی‌بدیل برای شناخت آن امام غایب و مقام شامخ ایشان است. قدیمی‌ترین کتابی که زیارت آل یاسین را نقل کرده است، «احتجاج» مرحوم طبرسی است. **هدیه‌ای از سوی امام زمان (عج)**

یکی از ویژگی‌های منحصربه‌فرد «زیارت آل یاسین»، این است که تعلیم‌دهنده آن، کسی است که خود او را به این جملات، زیارت می‌کنیم؛ یعنی حضرت حجت^(عج) که خود می‌فرمایند: «مرا به این جملات، زیارت کنید!» برخلاف زیارت‌های دیگر که از معصومی برای معصوم دیگر صادر شده است، این بدان معناست که این کلمات نه تنها بیانگر مقام والای امام زمان^(عج) هستند، بلکه راهنمایی مستقیم از سوی ایشان برای شناخت خودشان به ما محسوب می‌شوند. این هدیه معنوی، فرصتی استثنایی برای مؤمنان فراهم می‌کند تا با زبانی که خود امامشان آموخته است، به درک عمیق‌تری از هویت، وظایف و جایگاه ایشان در نظام آفرینش دست یابند و ارتباطی صادقانه و آگاهانه با حضرت برقرار سازند.